

Teràpies visuals i noves teràpies. Paper del pediatre d'atenció primària

Sr. Director,

En relació amb la carta signada per la pediatra Ana. C. García-López, «Teràpies visuals i noves teràpies. Paper del pediatre d'atenció primària»¹, en la qual l'autora proposa fer una reflexió sobre aquest tema, voldria aportar una visió basada en l'experiència clínica i el coneixement neurocientífic²⁻³.

En primer lloc cal dir que, malauradament, els especialistes en problemes del neurodesenvolupament ens trobem diàriament amb famílies que han estat derivades cap a aquest tipus de teràpies.

Quin és l'estat de la qüestió?²⁻⁴

1. No hi ha trastorns de l'aprenentatge causats per problemes visuals i, per tant, en el seu diagnòstic i tractament no tenen cap paper l'avaluació d'optometria i molt menys les teràpies visuals. En la valoració d'un infant amb problemes d'aprenentatge és adequat fer una valoració oftalmològica per diagnosticar problemes visuals, com ara defectes de refracció o altres dèficits visuals. Però és important saber que aquests trastorns visuals no són la causa que un infant tingui dificultat en l'aprenentatge. S'han de descartar i corregir per no afegir més dificultats a les que ja té a causa del trastorn de l'aprenentatge.

Als infants amb problemes per aprendre a llegir amb fluïdesa, aproximadament el 80% dels que consulten per problemes d'aprenentatge, són als que amb més freqüència se'ls indiquen teràpies visuals. Hi ha molts estudis que mostren que els infants amb problemes en l'aprenentatge de la lectura no tenen més problemes visuals que la població general. És més, infants amb una agudeses visual molt compromesa aprenen a llegir si se'ls posen a l'abast lletres d'una mida suficient per veure-les amb claredat.

Els trastorns de l'aprenentatge de la lectura estan causats per una alteració de les funcions lingüístiques, no de les funcions visuals. Diverses societats científiques, de pediatria i d'oftalmologia pediàtrica han fet manifestos en aquest sentit. Fa uns mesos que representants del Grup de Treball sobre Trastorns de l'Aprenentatge de la Societat Catalana de Pediatria (SCP) vam expressar la nostra preocupació al respecte a la Junta del Col·legi Oficial de Metges per les avaluacions i indicacions de teràpies visuals que s'estaven fent a les escoles, en molts casos per programes amb el suport del Departament d'Ensenyament i la Universitat.

Per si no fos suficient amb tot el que hem esmentat, els darrers anys, entre els professionals que practiquen aquestes «teràpies visuals» s'ha creat una disciplina que anomenen optometria comportamental.

Com es pot lligar la formació en òptica i optometria amb el coneixement que requereix l'abordatge de problemes del comportament i del neurodesenvolupament, que requereixen una formació especialitzada dins de l'àmbit mèdic, pediàtric, neurològic i també neuropsicològic? L'ètica d'aquests corrents és més que qüestionable i incomprensiblement s'estan potenciant des d'algunes universitats.

2. En relació amb el terme *lateralitat creuada*, sobre el qual també l'autora de la carta proposa fer una reflexió, seré molt breu. Es tracta d'un concepte que no té cap validesa científica i que no correspon a cap entitat clínica. Tenir una dominància no homogènia (escriure amb la mà dreta i xutar amb el peu esquerre, per exemple), ni és patològic ni predisposa a cap dificultat per a l'aprenentatge. I molt menys justifica cap intervenció per «corregir-la».

El paper del pediatre de l'assistència primària és fonamental per orientar les famílies dels infants amb problemes per a l'aprenentatge. I no oblidem que entre el 10% i el 15% dels infants en tenen i són un factor decisiu en el fracàs escolar, especialment en famílies sense recursos per satisfer a nivell privat les ajudes que els seus fills necessiten. La manca de resposta educativa i d'oferta pública per a un diagnòstic i un tractament correctes dels infants amb problemes per a l'aprenentatge dificulta molt la feina dels pediatres en aquest sentit, alhora que és un dels motius per la proliferació de totes aquestes línies de treball que no tenen cap evidència científica.

Millorar aquesta situació és un dels objectius del Grup de Treball sobre Trastorns de l'Aprenentatge de l'SCP. És un grup de treball que agrupa professionals de diferents disciplines (mèdiques, psicològiques i de l'educació) i que amb pocs anys ha fet molta feina. Però la que queda per fer és immensa.

Anna Sans

Neuropediatra.

*Institut SOM VIA de Neurodesenvolupament i Aprenentatge.
Barcelona*

Bibliografia

1. García-López AC. Teràpies visuals i noves teràpies. Paper del pediatre d'atenció primària. *Pediatr Catalana*. 2020;80(3):152.
2. Creavin AL, Lingam R, Steer C, Williams C. Ophthalmic abnormalities and reading impairment. *Pediatrics*. 2015;135(6):1057-65.
3. Handler SM, Fierson WM. Learning disabilities, dyslexia and vision. *Pediatrics*. 2011;127(3):818-56.
4. Sans A. ¿Per què em costa tant aprendre? Barcelona: Edebé; 2008. p. 50-5.